

Kunnskapsdepartementet

Utkast til nasjonal faglig retningslinje for tannpleierutdanningen

Innledning

I henhold til lov om universiteter og høyskoler § 3-2 andre ledd kan departementet fastsette rammeplaner for enkelte utdanninger. For helse- og sosialfagutdanninger er det fastsatt forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger. Forskriften gir igjen hjemmel for fastsetting av retningslinjer for hver enkelt utdanning. Det foreliggende dokumentet utgjør en nasjonal faglig retningslinje for tannpleierutdanningen.

Retningslinjen er førende for universiteter og høyskoler i arbeidet med å utvikle lokale planer. Retningslinjen skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at kandidatene som uteksamineres har en felles sluttkompetanse, uavhengig av utdanningsinstitusjon. Retningslinjene skal også sikre en felles sluttkompetanse om samers rettigheter og samenes status som urfolk, jfr. forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger.

Retningslinjen er utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) jfr. forskrift om Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, jfr. det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring.

"Et kvalifikasjonsrammeverk er en samlet, systematisk og nivådelt beskrivelse av formelle kvalifikasjoner som kan oppnås innenfor et utdanningssystem. (...) Nasjonale kvalifikasjonsrammeverk er basert på nasjonens utdanningssystem, viser nivå og progresjon og sammenheng til arbeidsliv og samfunnsliv."

Formål

Tannpleierutdanningen er en praksisrettet utdanning som kvalifiserer kandidaten til å kunne fremme oral helse og livskvalitet både hos funksjonsfriske og hos personer med nedsatt funksjonsevne i alle aldre. Utdanningen skal bygge på et fokus der helsefremmende og forbyggende arbeid står sentralt.

Etter endt utdanning skal kandidaten kunne forebygge orale sykdommer, diagnostisere, behandle og utføre andre kliniske oppgaver på tenner og i munnhulen. Utdanningen skal også gi særlig vurderingskompetanse tilpasset førstelinjenivå og kandidaten skal gjøres i stand til å sikre pasientenes behov for oppfølging, behandling eller behov for henvisning.

Utdanningen skal gi kompetanse til å samhandle med pasienter, pårørende og aktuelle samarbeidspartnere for å fremme deltakelse, mestring, helse og livskvalitet. Etter endt utdanning skal kandidaten inneha en profesjonell holdning, være etisk bevisst, og ha gode kommunikasjons- og samarbeidsferdigheter. Kandidaten skal også kunne arbeide målrettet og systematisk, selvstendig og i team, for å tilby tjenester kjennetegnet av kritisk og innovativ tenkning tilpasset både et individ-, gruppe- og samfunnsperspektiv.

Begrepsavklaringer

Førstelinjenivå: Med førstelinjenivå menes at tannpleierne sørger for regelmessige tannhelsekontroller, inkludert opplæring i å ta vare på egen tannhelse og å forebygge sykdom. Tannhelsekontrollen omfatter klinisk undersøkelse, tolking av røntgenbilder, eventuell diagnose, samt enklere behandling inkludert infiltrasjonsanestesi.

Infiltrasjonsanestesi: Lokalbedøvelse ved innsprøyting av et bedøvelsesmiddel som infiltrerer vevet slik at smerteimpulsen hemmes.

Kompetanseområder

Læringsutbyttebeskrivelsene for tannpleierutdanning er fordelt under følgende kompetanseområder:

- I. Profesjonalitet
- II. Sikker og effektiv praksis
- III. Pasientsentrert omsorg
- IV. Tannpleierrollen i samfunnet

Læringsutbyttebeskrivelser

En læringsutbyttebeskrivelse er en beskrivelse av hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre som et resultat av en læringsprosess. I forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanningene § 2 er det angitt 12 felles læringsutbyttebeskrivelser som skal inkluderes i retningslinjen. Disse er markert med stjerne.

I. Profesjonalitet

Kunnskaper

Kandidaten

1. *har bred kunnskap om gjeldende relevant lovverk og offentlige føringer
2. har bred kunnskap om pasientens autonomi og rettigheter
3. *har bred kunnskap om etiske prinsipper og yrkesetiske retningslinjer

4. har bred kunnskap om helhetlig, individuell tilnærming til pasienter, pårørende og samarbeidspartnere
5. har kunnskap om de offentlige og private modellene for styring og organisering av helse- og tannhelsetjenester
6. *har kunnskap om helse- og sosialpolitikk. Kandidaten skal også kjenne til samers rettigheter, og ha kunnskap om og forståelse for samenes status som urfolk
7. *kjenner til inkludering, likestilling og ikke-diskriminering, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion og livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder, slik at kandidaten bidrar til å sikre likeverdige tjenester for alle grupper i samfunnet
8. kjenner til tannpleierfagets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet

Ferdigheter

Kandidaten

1. *kan anvende kunnskap om pasientens rettigheter og autonomi
2. kan anvende kunnskap om brukermedvirkning
3. *kan anvende oppdatert kunnskap om helse- og velferdssystemet, lover, regelverk og veiledere i sin tjenesteutøvelse

Generell kompetanse

Kandidaten

1. har innsikt i egne ferdigheter, kan kritisk reflektere over egen fagutøvelse og vet når det skal henvises til annet helse- eller tannhelsepersonell
2. *har innsikt i hvordan man tilegner seg ny kunnskap, foretar faglige vurderinger, holder seg faglig oppdatert, og viser evne og vilje til livslang læring
3. *har innsikt i kritisk og analytisk tenkning til egen yrkesutøvelse og følger gjeldende lover og forskrifter
4. kan planlegge og gjennomføre arbeidsoppgaver med empati, omsorg, ansvarlighet, respekt og forståelse for andre mennesker og tjenester
5. *kan planlegge og utøve kunnskapsbasert praksis, bidra til kvalitetsutvikling, dokumentere og formidle sin faglige kunnskap

II. Sikker og effektiv praksis

Kunnskap

Kandidaten

1. *har bred kunnskap om pasientsikkerhet og relevant gjeldende lovverk

2. har bred kunnskap om tannpleiefaglige relevante odontologiske og biomedisinske emner
3. har bred kunnskap om smittevern og gjeldende smittevernrutiner
4. har kunnskap om HMS-arbeid, beredskap og strålevern
5. har kunnskap om regler for dokumentasjon, krav til journalføring, taushetsplikt og informasjonssikkerhet
6. *kan oppdatere sin kunnskap om digital kompetanse

Ferdigheter

Kandidaten

1. *kan anvende kunnskap for å vurdere risiko for uønskede hendelser og kjenner til metoder for å følge dette opp systematisk
2. kan beherske bruk av pasientjournal i henhold til gjeldende lovverk
3. kan beherske klinisk arbeid i odontologisk praksis og ivareta pasientsikkerhet
4. *kan beherske digitale verktøy og bruke egnet teknologi både på individ-, gruppe-, befolknings- og systemnivå

Generell kompetanse

Kandidaten

1. *har innsikt i hvordan man tilegner seg ny kunnskap, foretar faglige vurderinger og handlinger i tråd med gjeldende kunnskapsbasert praksis
2. har innsikt i viktigheten av og hvordan man bidrar til et godt arbeidsmiljø
3. *kjenner til nytenking og innovasjonsprosesser som kan bidra til tjenesteinnovasjon og systematiske kvalitetsforbedrende arbeidsprosesser

III. Pasientsentrert omsorg

Kunnskap

Kandidaten

1. har bred kunnskap om hvordan oral helse og generell helse gjensidig påvirker hverandre
2. har bred kunnskap om prinsipper for oral helserelatert livskvalitet
3. *har bred kunnskap om barn og unge, deres rett til medvirkning og tannhelsetjenester som ivaretar deres behov
4. har bred kunnskap om friske forhold i munnhulen og om de vanligste sykdommer som kan oppstå

5. *har bred kunnskap om relasjons-, kommunikasjons- og veiledningskompetanse som gjør kandidaten i stand til å forstå og samhandle med brukere, pasienter og pårørende
6. har bred kunnskap om egnede manuelle og maskinelle verktøy for bruk i klinisk virksomhet
7. *har kunnskap om sosiale og helsemessige problemer inkludert omsorgssvikt, vold, overgrep, rus- og sosioøkonomiske problemer og kan identifisere og følge opp mennesker med slike utfordringer
8. har kunnskap om relevante akutte og medisinske situasjoner

Ferdigheter

Kandidaten

1. kan anvende faglig kunnskap for utvikling, gjennomføring og evaluering av helsefremmende og forebyggende arbeid, for å etablere og opprettholde god oral helse
2. *kan anvende kunnskap om å veilede brukere, pasienter, pårørende og relevant personell som er i lærings-, mestrings- og endringsprosesser
3. *kan anvende kunnskap for å ivareta barn og unges behov
4. kan beherske relevante faglige verktøy, teknikker og kommunikasjonsformer
5. kan beherske relevant klinisk og radiologisk diagnostikk
6. kan beherske non-operativ kariesbehandling
7. kan beherske behandling av periodontal sykdom
8. kan beherske metoder og prosedyrer for bruk av infiltrasjonsanestesi
9. kan beherske vurdering av bittforhold og henvise videre ved behov
10. *kan beherske å sette inn nødvendige tiltak og/eller behandling ved sosiale og helsemessige utfordringer inkludert omsorgssvikt, vold, overgrep, rus- og sosioøkonomiske problemer eller henvise videre ved behov
11. kan beherske relevante akutte og medisinske situasjoner

Generell kompetanse

Kandidaten

1. har innsikt i hvordan pasienter og pårørende skal møtes med profesjonalitet, empati og respekt
2. kan formidle helseinformasjon tilpasset den enkeltes evne til å gi og motta informasjon

IV. Tannpleierrollen i samfunnet

Kunnskap

Kandidaten

1. har bred kunnskap om generell og oral helsetilstand i befolkningen
2. har bred kunnskap om tannhelsetjenestens lovpålagte ansvar, samt plikt til oppsøkende virksomhet overfor de prioriterte gruppene
3. *har kunnskap om nytenking og innovasjonsprosesser i offentlig og privat tannhelsetjeneste
4. har kunnskap om folkehelse med vekt på teoretisk og praktisk helsefremmende og forebyggende arbeid
5. *har kunnskap om å samhandle både tverrfaglig, tverrprofesjonelt og tverrsektorielt og på tvers av virksomheter og nivåer
6. kjenner til relevant forskning- og utviklingsarbeid
7. kjenner til relevante nasjonale og globale helseutfordringer og risikofaktorer

Ferdigheter

Kandidaten

1. kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid, både i et individ-, gruppe- og befolkningsperspektiv
2. kan anvende kunnskap om teori og metoder fra atferdsfag
3. *kan anvende kunnskap om å drøfte, vurdere og formidle relevant fagstoff og resultater fra forskning og fagutviklingsarbeid
4. *kan beherske tverrprofesjonell og tverrsektoriell samhandling for å skape et helhetlig folkehelse tilbud

Generell kompetanse

Kandidaten

1. *har innsikt i hvordan tilegne seg ny kunnskap, samt foreta faglige vurderinger, avgjørelser og handlinger i tråd med kunnskapsbasert praksis. Kan også dokumentere og formidle sin faglige kunnskap
2. har innsikt i relevant forsknings- og kunnskapsbasert praksis og bidrar til kvalitetsutvikling
3. *har innsikt i sammenhengen mellom helse, utdanning, arbeid og levekår, og kan anvende dette i sin tjenesteutøvelse, både overfor enkeltpersoner og grupper i samfunnet, for å bidra til god folkehelse og arbeidsinkludering

4. kan planlegge, gjennomføre, dokumentere og evaluere helsefremmende og forebyggende arbeid, andre prosjekter og tiltak både i et individ-, gruppe- og befolkningsperspektiv
5. *kjenner til nytenkning og innovasjonsprosesser og kan bidra til tjenesteinnovasjon og systematiske og kvalitetsforbedrende arbeidsprosesser

Studiets oppbygging

Studiet er en bachelorutdanning og har et omfang på 180 studiepoeng.

Tannpleierutdanningen skal bygges opp på en hensiktsmessig måte med teori og praksisstudier for å sikre oppnåelse av læringsutbyttebeskrivelsene.

Fagområdene skal inkludere sentrale fag som biomedisinske og odontologiske basalfag, samfunns- og atferdsfag.

Den praktiske ferdighetstreningen skal være fordelt over alle tre studieår. Kliniske ferdigheter oppøves ved individuell pasientbehandling. Dette skjer ved utdanningsstedene og gjennom praksisstudier, som i all hovedsak skal foregå i den offentlige tannhelsetjenesten. Varigheten på eksterne praksisstudier skal være minimum fire uker.

Trening i samhandling med andre profesjoner og andre tjenestekområder skal skje gjennom alle tre studieår.